

Karla Erbová

VEČERY S KOROPTVÍ

Plzeň 2014

© Karla Erbová, 2014
Illustrations ©Antonín Lněnička, 2014
Epilogue ©Vladimír Novotný, 2014

**DESET DOPISŮ ALŽBĚTY TEXTOROVÉ
PROVDANÉ GOETHEOVÉ
SYNU JOHANNU WOLFGANGOVI**

I.

Ke svatému Janovi přišel jednou cizinec
Představoval si toho svatého muže
 jak studuje
jak sedí mezi manuskripty
 hlavu v dlaních
zabrán do hlubokých úvah

A velice se podivil vida
že svatý Jan si hraje s koroptví
která mu zobe z ruky
Mluví na ni
šimrá ji pod hrdélkem
a vůbec všelijak dovádějí

Jan spatřil cizincův údiv
 ale tvářil se
jako by nic nezpозoroval
Jen v řeči o něčem docela jiném
náhle prohodil:
 Pane
vy necháváte luk po celý den napjatý?

Chraň bůh
 řekl cizinec
To přece žádný střelec nedělá
Stálým napětím luk ochabuje

S lidskou duší je tomu stejně
pronesl zamyšleně Jan

II.

Už mi víckrát neposílej svou knihu
psanou tím latinským písmem!

Jestli to bude takto pokračovat
už brzo se nebude psát německy
a ty a Schiller –

z vás budou
klasičtí spisovatelé jako Horác
Lifius–Ovid a jak se všichni vlastně jmenují
(víš že se v tom nevyznám)

Vím
můj rukopis je špatný
ale je můj a nezapírá se

Jak tedy pravím:
Pak vás budou profesoři vybírat
a vykládat a vtloukat do hlav mládeži
a za trest nechají opisovat vaše řádky

Ale to bys musel být velikým hříšníkem
synu
aby tě Bůh takto potrestal

III.

Když v bouři a vzdoru svého srdce
při Hamletovi lapám po dechu
z pohnutí a zmatku najednou
 zjistím slzy
a ony jsou mé!
Ať si pak nějaká frfňa která sedí vedle
samý hedváb a mašle
a čumí na mne
 jako bych ani nebyla lidského rodu
ať si říká že to není pravda
že to jen hrajou –

Ona ať říká co chce
Já jsem si sáhla a vím
jak chudý byl svět
když toto vše skrýval

Že to je jenom hra?
A přece to bylo!

Jen dosud nevím
mám-li si udělit privilegium
nebo skromně postávat v koutku

IV.

Vždycky si myslím že by to pro vás
básníky
byla přímo maličkost
abyste idealizovali i ta nejhorší místa
když dovedete udělat z ničeho něco
a vymýšlíte i obrazy bohů

To by v tom přece musel být čert
kdyby se z Giessenu
nedalo udělat pohádkové město
a z lidského života radost
taková voňavá kytka
z které máš občas závrať

V to pevně věřím
synu můj

A
možná že se budeš smát
alespoň v tomhle jsem velice silná

V.

Vzpomeňte někdy na vaši věrnou matku
když je u nás pět hodin
a musím už svítit

Bývalo nás kolem stolu víc
Teď jsem tu zbyla
Ta spousta ničeho která mne poutá!
Ta závrať samoty!
Tápu po lidské ruce
Něco ve mně nařiká

Ale pak
přinesu koroptev

Neboť životu je nutno odolávat
i když se nechce
i když mraveniště kolotá
a vítr do rána sfoukal cesty

A ďábla synu můj milý
je třeba spolknout
bez všech okolků

VI.

Škoda přeškoda že nepíšu dramata
to by svět něco zažil!

Můj dar

 který mi dal Bůh
je živě znázorňovat všechny věci
které se dostávají do mého vědomí
jako prosby žebráků

Ale ty masky a opičí tváře
které nemohu ani vystát
stále jen hloupě skřehotají
 o našem století!
Jako by před ním doposud žádné nebylo!
O osvěcených dobách – atakdál –

Člověk je velice pyšná šelma
 synu
Ty jeho hříchy!
Jeho pastoušky
Všechna ta opásání –

Myslí že nebe je blízko
Ale ne Ještě jsme nedospěli –

A přece jsou všichni ti páni
 a vznešené dámy
tak uboze prázdní
Tak křečovítí
že nedokážou sežvýkat a strávit
ani kus hovězího
a jsou živi jen z kaší
cukrových placiček a pikantérií

Ta jejich neztrestaná lačnost!

V těle i duši chudáci
Huby plné pánaboha
Srdce zlé

Občas však potkávám na cestách ty
kteří jsou solí země
Pravda je jich tak málo
Ale jsou

Někdo z nich vždycky napřahuje ruku
pomoci druhému
Ale jsou
A tak buď za to bohu dík

To oni mi stále vymlouvají
rozkvetlý třešňový sad v hlavě

VII.

Co říkám na to
že se těch dvacet tisíc Prusů zase vrátí?
Nic jiného než co řekl
 jednou kardinál papeži
který byl úplně bez sebe
když pojednou uviděl spousty lidí
neboť až dosud žil v klášteře
v největším ústraní a klidu
a neměl tušení jak vypadá boží svět

Věřil jen v krajiny
kde padá z nebe mana

Zděšen se zeptal:
Z čeho žijí ti všichni?

A kardinál řekl:
 Svatosti
berou na hůl jeden druhého

Ach ano už si vzpomínám
že ses mne neptal
Že jsi se
synu
možná bál
že po přečtení toho listu
budeš ten nejstarší pod hvězdami

Že ses mne neptal
když žiješ na tom vévodském dvoře

VIII.

Protože veliká část tvé slávy
a pověstí se odráží na mne
a lidi si myslí že jsem nějak přispěla
k tvému talentu
přicházejí aby se na mne dívali

Jednou si udělám z těchto pohledů klec
a budu v ní zpívat!

Ale já nestavím svíci pod kbelec
nýbrž na svícen
a ujišťuji je
že jsem ani v nejmenším nepřispěla k tomu
co z tebe udělalo velikého muže
a básníka

Cožpak vím
k jakému bohu ses dnes ráno modlil?
K bohu vypočítavců nebo k tomu
který otvírá své kapsy
plné suchých kůrek?

Bráním se
Neboť chválu která mi nepřísluší
nenosím
A kromě toho vím
komu ten dík a sláva patří

Neboť k tvému vytvoření v mateřském lůně
kde už všechno bylo do tebe
v zárodku uloženo
jsem skutečně nijak nepřispěla

Snad o gram mozku víc nebo méně
a byl by z tebe docela obyčejný člověk
Pekař či žebrák nebo výběřčí daní

A kde nic není
ani smrt nebere
I když by ráda

IX.

Tenkrát s tou madame de Staël
jsem ti asi udělala ostudu

A taky dobře vím
že ti vždycky vadilo
když jsem tvou družku nazývala
postelovým drahouškem

Ale přiznejme si:
dráždils mne tím
jak jsi chtěl za každou cenu
umýt svou kůži
Svléci ji Utéct nepoznán!

Jsem taková a už to nebudu měnit
Vím že jsou roky
milý synu
jak nátěr každoročně obnovovaný
na našem starém těle
Pokaždé trochu zasmušilejší – – –

V mém věku?
Dokonce se občas přistihuji
že i u Boha už objevuji chyby

A tak si někdy říkám:
Milá paní Ájo
jedem s kopce
přestěhovala ses a nenaříkej!

V pátém aktu se má aplaudovat
a ne pískat

X.

Bohužel už toho nestačím tolik
kolik je třeba
Stmívá se Cosi na mně chátrá
Ačkoli neslyším
uši mám plné řevu světa

Tolik jsem toho vždycky chtěla:
Aby zmizely všechny ty skety!
Občas vyrazit okno!

 A potom
aby si aspoň někdy vzpomněl
 můj syn
ten slavný – – –

 Jsi smutný chlapče
z toho co ještě nemá jména?
Vidíš snad před sebe? Mezi řádky?
Stále se o tebe bojím –

Ale čas spěchá
Dokonce ještě jakási společnost
mne zve
Se mnou bývalo veselo –
ale teď?
Kameny procitly k poslednímu soudu –

Řekněte jim
že stará radová tentokrát nemůže přijít
neboť musí
každou chvilenu

umřít

LAMPÁŘKA HUDBA

OVŠEMŽE JE TO NESMYSL

hledat hudbu v notových linkách
zadrátovanou jako starý hrnec

Nebo na schodech Rudolfina
odkud právě vynášejí rakev básníka
který ji nazval pouštním andělem

Ovšemže ji nelze odemknout
houslovým klíčem
Natož klíčem od hradu
Natož od hradního vězení!

Avšak za noci
a může být věnčena
křídlem černé luny
ji lze spatřit plnou planoucího listí
s rozpjatými větvemi
a na nich ptačí hnízda

Anebo křehkou a bosou v kopřivových šatech
stoupající schod po schodu
k oblakům Magellanovým

Anebo rozbíjející na Zbraslavi zvony
protože dnes zní falešně!

Anebo na koni křídlatém
vraném
kopyty bijícím
nesoucím lucernu Diogenovu

NELAHOZEVES

K závratné vůni lip
stoupá chlad řeky
Je spíše k ránu Z noci jsou už cáry
Naproti kostelu svatého Ondřeje hoří
hospoda

Vynášejí rozespalé peřiny
Pach zděšených zvířat
Kolébku a dítě

Ono pak hledí do větví
v nichž požár bledne do sieny
Naslouchá plamenům
a violovým tónům poděšených včel

V té chvíli osud
někdy přímočarý
a přesto vždycky plný chyb
rozevře dlaň:

Stále se budeš vracet domů
Šťastný i hořce unavený
abys nám duši rozezněl

TŘEBSKO

V révovém koši vzpomínek
barokní lustr svítání
nad ranním stromořadím k TřebSKU

Na schodech rosou zvlhal mech
V lukách už nabrousili kosy
Výmluvně svědčil oblak nad krajinou
jak mléko bíle oddechlo si

Rezavě skřípla vrátka do netřesků

On přišel hrát
A serpentinou
vystoupal za ním zpěv
co mohou jenom skřívani

tam doma

DOPIS

Poslyšte
kde se stále bere
ta sladkost činů?
V křehkém řádu světa
už pauza promlouvá
podobně jako holá věta citu
– Je psáno poslepu a nanečisto
v čekání tolikerém –

To jenom strom se odemyká kořenům
a zapomíná lhát

Umět to napsat – bloudění
Zachvění a odcházení mýtů
Budíček krve
který nám chce tykat
a pak si stýská rtům

Když však v té hudbě nechám jenom nebe
které se ze své modře vyzouvá
zůstane nahoře opuštěné místo

O co se bude duše opírat?

KDYBYSTE DOVOLIL

píše Brahms
přivedl bych k vám Dvořáka
Je málem bezeslovný
Prostý jak letní večer u studny

Znáte ty chvíle
kdy člověk padá do své pusté duše
jak bájný Ikaros?
Své pýchy hrot
Své touhy věžeň

V tu chvíli On
jen mimochodem: osudný
vám podá hudbu

A v ní se poznáte:
Nahoru propast Propast dolů
Jak kniha ke zdi přiřetězen
kdy srdce
hluché ke kráse
si všímá jenom vlastních kruhů

On mlčenlivý neptá se
On ví

MATKA

Kopali hrob
Jen zimní země ví
jak mrzne ticho v jinovatkách
Jak smrt si nevejská
Jak pusto bývá za ozvěnou

Bylo to krátce před Vánoci
Domov už voněl čerstvým jehličím
a právě vybílenou stěnou
Uvadla hlava Ten nádherný květ těla

Matka – drobounká Křehká Skoro malá
a mlčenlivá
Naříkala jen pohledem
co plaše unik
 snad z přežitého včerejška
jak věta odeznělá

Bylo by dobré říci: Díky
Však tomu kdo nám býval vším
už před zrozením?

Ach okamžiky
přes které lze jen po špičkách
Přes hroty srdce – – –

HLEDÁNÍ

Zívala noc – Úzkost i nesmrtelnost člověka
kdy semeno se ptá
co vítr ve větvích

Já lovím v řekách které patří Bohu
Však co dám člověku
až vstoupí na můj prošlapaný práh?
Oblečen v samotu
o níž ještě neví?

Svou trýzeň
zpovídanou ve strunách?
Či obraz úplňku
který se náhle bíle polekal
že hledí
stále stejnou tváří k Zemi?

PROSBA

Já mohu pouze vrátit zvony věžím
Oblaka ptákům kteří po nich smutní
Matčině hlavě první bílý vlas
Otevřít dokořán i do kořání
kde už si nikdo nenáleží

Jakási hořkost nedopitá
a kámen zapomínek
Pak ráno V notách plaše svítá:

Aby ten strom ve mně
 nebyl tak smutný
ponech mi
 osude
několik plodů

STABAT MATER DOLOROSA

Zemřely děti –
Vyběhly na dvorek či na slaměnou horu
a jenom vůně zbyla
Úplněk v síni
si jejich stopy dlouho prohlížel
A pahýl života
za okny mlčky větve spíнал

Přemýšlím stále o té pod křížem –
Vojáci ještě hrají krutou móru
o roucho jejího syna
a skály nepukají

V hoři je člověk vždycky sám
A bloudí v kruzích marné nepaměti
jak hvězda
která zabloudila

ADAGIO

Půl ticha Koušek usebrání
a srdce To celé A ještě za –

Za studnu bezednou
Za rozvrzaný mořský vrak
Za tolikeré naléhavé ptaní:
Kým
Proč a zač
a zda
máme tu důlek – tichý mezipláč
Zrcadlo pro rouhání

Holubi zvedli křídly mrak
při řekách babylonských

Osud je na dně Musí dokazovat
už na mém kamení
že trvá

Břeh praví břehu: Slova slova Slova

Bolest je vždycky poslední
A prvá

BRAHMS

Úzkostně drhne křídlo noci
o skálu dne
On na ní dosud trpělivě čeká
i když už není znatelný
 Ba naopak
Už ze své výšky procit
a do země se pne

Rovněž je občas slyšet hlínu
jak by jí kámen kruté svlékal sny

Podobna obrovskému kondoru
co letí ve svém vlastním stínu
 planeta
Ta modrá tíž
co padá nahoru

Zemřel Brahms
Zemřel Johannes Brahms

— — —

Ale co hudba?

LARGO

Znát pravěk krajiny Obzoru a hvězd!

A šírost v nás

tu senzitivní

Tu proměnlivou jako tvář

Tu v naději i beznaději

Tu do krve

Odplovává den na stéblech trav

a ona zní

tesklivou písní Indiánů:

Všechno co nelze nést

Jak překročit svůj stín

Zatímco vítr samotář

prérii zelenou jak vltavín

už spás

Ach vzpomínko Ach domove

proč se vlastně chvěji

jak u nás v mlhách rozespalý splav

když marné touhy jejich prašných cest

do studny hudby mé

se teskně naklánějí?

IOWA

– a hřbitov!
Ten je zde tak jiný
jak v smrti stejní jsme:
křehcí a bránící se

Nad hlavou balvan
 už převlečený v rozvaliny
Zpěv rudé tanegry
a bzukot včel

Někteří měli tak daleko domů
Ti stále ještě šlapou svoje stíny
co bdí jim nad hlavou

Zde každý strom má o jeden list více:
Ten
 který mrtvým napsán
živým nedošel

TOLIKRÁT

V té hudbě čti
Mou netrpělivost
 A zdi
Ty okoralé hořem
U některých jsme také stáli
A planuli
A proklínali

V té hudbě čti
 co dálka ze mne mámí
a co má spát

Natrpklou vůni domova
Holubí křídla Skřípot starých vrat
Povzdechy moře

Když odplouvají do Evropy lodě
loučím se Smutným Zůstávám –

Můj čas je právě o vzdech zoufalejší
že zůstaly nám propletené stopy
a každý sám

JOSEFINA

Úplněk věšel violová sóla
do větví modřínům

On dobře ví
co patří ke komu
a co kdy bolí
On

sucholuňan
který z vesmírného mola
SOS dává našim snům
s příchutí soli

A Josefina!

Ta se plaví časem
Skasané plachty Přes mrákoty
Pohlédne do parku a zlehka dýchne na sklo
té dávné lásky
kam on vklopýtal se
s houslemi pod paží

A s jednou strunou prasklou
do němoty

STÝSKÁNÍ

Ó pýcho! Ó moje nekonečná pýcho!
Vždyť přece všechno bylo jinak

Bylas můj květ a bylas moje včela

Jsou přece ještě krajiny
– vím pod závějí –
v kterých ses procházela
a ticho se v nich občas plaše přizná

Thuje si smutní Umřela
Rozum to ví
ale to srdce!
To svéhlavé srdce nevěří

A liják
jemuž se prsty ještě chvějí
tam doma – doma
ten je samá jizva

MŮŽE PŘIJÍT

za květnové noci

Ona osudná

Prostá jak hlas jenž jsme milovali

Ona zpoza dna

Ona pradávna už od potopy
otevřící všechny staré rány

Ona plamen žitím rozervaný

Ona rafije

ukazující svoje něžné stopy
ze kterých se unavený lačně napije

Může přijít v pravé poledne a v máji
když se všichni ptáci rozzpívali

1985–86

VINCENT

X X X

Nevěděl jsem
že může být tak snadné
dát sbohem

V noční tmě před domem stály kočáry
Společnost odjížděla
Pak vyšla ona se svým mužem
Vstoupili do kočáru
Vrhli se na svá lačná ústa
jako dva supi

I přes deštěm zmáčené okno jsem cítil
tu jejich nedočkavost

Ráno jsem z Londýna navždy odjel

X X X

Víceméně člověk pamatuje
kde začínal
Kde si otloukal klouby
Kde se cítil cizincem

Ale neví kam dojde
Za jakou cenu
Jak dlouho bude běhat strništěm
Jak dlouho to bude drásat

Že jednou namaluje prázdné místo
kde tehdy ONA volávala:
Už je to šejdrem!
Už se nesejdeme!

Nemůže vykládat
že je to její hrob

Jeho se neptejte
bude-li vůbec někdy moci
s tím přestat
To psáno brkem
namáčeným v povětří

On nemá v sobě té něhy a síly
aby si poručil

X X X

Brzy jsem nechal domy za zády
Ať si otírají popraskané stěny
o kůži jiného

Došel jsem na osiřelé prostranství
Stál tam vyzáblý starý kůň
strhaný životem a dřinou

Vzadu u chatrče ležela koňská kostra
jakási lebka a lidské haraburdí

Proč má zvíře trpět více než my?
Nemůže za to že nám chybí štěstí
a že se tedy každým krokem mstíme

Nemůže za to že se honíme za tím
co teprv ráno vymyslíme
a že v nás vykřikuje opilec:
Život je jenom odrbaná fangle
a sahá od zrození ke smrti

Ale to už ty sám milý Theo víš:
Toto je obraz
který nelze poslat
na žádnou výstavu

X X X

Bylo v tom tolik hrůz!
Osiřelí muži a ženy
zavření v chudobinci
Vydání ústrkům a posměchu druhých

A – co je horší – vnímající
jak jimi kdekdo pohrdá
Jak jsou jim na obtíž
Jak všude překáží

Ne hlad Ne špína Ale právě toto
jim zbytek života činí peklem

Nemyslím že se modlí s láskou
Vždyť ani ON už na ně nemá čas
anebo zapomněl

Ostatně je to starý muž

X X X

Černí havrani letěli nad Arles
Nad starodávným mostem
Nad červenými vinicemi

Bylo poledne Klasy o sebe bušily
jako tympány

Myslím že bez toho kraje zemřu
a přesto!
Jak mne v zimě vzrušovala
jízda vlakem právě sem!

Jak napjatě jsem číhal
zdali už je to Japonsko

X X X

Teď když jsem tady viděl moře s Afrikou
která není daleko

(za horkých nocí ji slyším
šmátrat po střeších)

nějak líp rozumím životu

Jsem tu pouze několik měsíců
ale prožil jsem skoro celý věk

Byl bych snad v Paříži
za jedinou hodinu
udělal kresbu lodí?

Ty vlny tam venku jsou ovšem
úplné drápy
Loď je v nich chycená
To člověk přímo cítí

Zvláště ten
který se už ocitl
někdy na jejím místě

X X X

Můj bože Jaký to tady
 ubohoučkový kraj
Tady i svatí chodí v zimě bosí
Obrazy musíš té lakotné zemi servat

A pocit úzkosti
 zvláště když vane mistrál
Štětec mi skoro padá z ruky
Oči mám pořád plné výčitek
a vůně tymiánu

Však přijme-li tě ta země za přítele
 je to navždycky
Zarosteš v její pelyňky a jizvy
Už ti nedovolí odejít
po dobrém ani po zlém

Tady jsem pochopil
že se lze obejít bez Pána Boha

Ale nikoli bez toho
co je větší než já

X X X

Dělám řemeslo jež je špinavé
a nesnadné
Mohl jsem prodávat cucky mraků
Drátovat škrpály nebo vytloukat krčmy

Ale jelikož jsem tím čím jsem
pracuji s očekáváním
že jednou budu dělat obrazy
s pugétem svěžesti a mládí

když už mé vlastní
je jednou z mnoha věcí
které jsem poztrácel

X X X

Bojím se přijet do Paříže
kvůli těm očím
Očím drožkářských kobyl
lehkých holek a básníků

Tolik smutku se nevejde ani
do nejhlubší noci
A já bych to maloval Já se znám
Já bych to nosil zaseknuté
až po topůrko

Já bych to maloval
i mezi piniemi jihu
I mezi olivovníky bych to maloval

Umění! Až je z něj někdy ouvej
Snad tu vybublává
z nějakého pramene
kaldné a možná otrávené
Rodí se?
Přichází?
Proč zrovna k tomu a ne k onomu?

A zda nám pomáhá žít
to už vůbec nevím

Nezbývá než to nějak obelstít

X X X

V takovém deštivém dni jako dnes
sesednout kolem kamen
cítíl bych se
skoro jako doma
Navzdory tomu
že žádný domov vlastně ani nemám
A že jsem ochoten to pokládat
za zlostnou pomstu

V těch dnech se ve mně probudila barva
Ach je to zázrak!
Umí kousat!
Hnětu ji v prstech Také pod kůží
Chodím s ní spát

A jsem i šťasten když se probouzí
nervózní pohyb mravenců
mezi travinami

Ano jsem nevědomec
Ale musím
Snad se to podobá vyšívané básni

X X X

Ano říkals mi Theo několikrát
že člověk nemůže žít podle hlasu srdce
Vždyť by se zničil

Měls jako vždycky pravdu
Já s tebou přesto nesouhlasím

Podle jakého lineálu máme tedy žít?
Podle slávy? Peněz? Podle rozumu?
Ten nás snad nikdy neošálil?
Cožpak nás nezajímá
ani vlastní život?
Smutek? A starý hněv?

Cožpak se neděsíme myšlenky
že po nás nezůstane nic?

A proč jsou lidé tolik smutní?
Vypalují své tvrze
Ozvěny
Hadí hnízda
Hledají podoby ačkoli se jich děsí

A naleznou papírky s cizím písmem
které už nikdo nedovede číst

X X X

Dnes jsem odeslal na vaši adresu
hnízda drozdů kosů žluv a pěnkav
Chybí v nich pískot Odpusťte
Nelze ho posílat Je tak křehký
že by jím málem obehnali město

Stydím se Je to svatokrádež
Z něčeho ale musím žít
Obrazy nikdo nechce

Ale kdybys mi milý Theo poslal
trošinku peněz Měl bych na barvy
a na vlak

Kdybys mi rovněž mohl poslat
kousínek srdce
Kdybys utišil v sobě to hrdé
a nechal promlouvat ušlechtilému

Ať už chceš nebo ne
jsme bratři
Kodrcáme se oba na tomtéž moři
Radujeme se když se vlny zklidní
a zahlédnem bárku toho druhého
na dosah

Ovšemže nás to připoutává
Těsněji
než bychom si ve svém utrpení přáli

X X X

A tak jsem té ženě řekl:
Až vám bude lépe
 přijďte ke mně
Udělám co mohu

Mohl jsem jednat jinak
Jak bych však mohl dále žít
nemít té odvahy
necouvnout před lidskou bídou?
Zač bych můj Pane stál?

A tak jsem pro to její dítě
donesl kolébku od vetešníka
a nabídl jí přístřeší

Přátelé už se odvrátili
Asi se bojí že ten stín
přikryje rovněž jejich čest

Ona se odmítá se mnou stýkat

Bloudím v tom Snažím se proniknout
do hlubin umění i bytí
ačkoli je to skoro totéž

Míval jsem často vlídný pocit
že už mne drží za ruku

Přesto neumím nic

A nechápu proč
by mne za to měli ještě
 zaživa oženit

X X X

Nevím zda si vzpomeneš
že nalevo od Noční hlídky
v amsterodamském muzeu
je obraz od Franze Halse:

Asi dvacet důstojníků v celých postavách

Úplně vlevo vedle rámu
muž malovaný v šedé

Jaký to koncert!

Oranžová modrá a bílá

tehdejší národní barvy

Ten obraz jiskří!

A je to uděláno jednou jedinou barvou

Zůstal jsem přikovaný na místě:
Na toto nedosáhnu

Potom celou noc chodil ulicemi

Myslel na svou paletu

Zpytoval vlastní obrazy

Své srdce a své svědomí

X X X

Toho malíře budoucnosti
si neumím představit
Že by žil v ubohých hospodách
Pracoval s mnoha falešnými zuby
a chodil do bordelů zuávů
jako já

Dobrotivý tatík Corot
říkal několik dní před smrtí:

Dnes v noci jsem viděl ve snu krajiny
s úplně růžovým nebem

Řekl bych tedy že jsou věci
které člověk do budoucna vycítí
a které opravdu přijdou

Ale já
pokud jde o můj prostý život
se toho trochu bojím

X X X

Já bych si zoufal
kdyby mé postavy byly dobré
akademicky korektní

Bylo jim tleskáno
Byly kopírovány
Dávány za příklad

To bych snad ani nemohl vyjít
na ulici!

Je nutno malovat tak jak cítíš
Nikoli jak to vypadá
Jsi malíř Nejsi fotograf!

Říkají: Je to lež!
Naše peněženky to vidí docela jinak

Souhlasím Avšak pravdivější
nežli doslovná pravda

X X X

Ach portrét! Minové pole člověka!
Portrét s myšlenkou Snad i s duší
Každý se bojí
 že jej malíř vysvlékne
Že je to svatokrádež

Avšak štětec se láskyplně blíží
jako by to byl smyčec na houslích
Slyším ty barvy hrát

Bývá v tom i kus štěstí

Rovněž mne úplně pohltila
nekonečná rozlehlost lánů
a příkrost vymýcené obdělávané půdy
 pod něžným nebem

Jsem ponořen
ve skoro klidné náladě
Ve stavu který potřebuji
abych to namaloval

To je má práce
 Nasazuji při ní
denně život

Můj rozum
vzal už napůl za své

2009

Neodeslané, byť dopsané básnické epištoly

Po přečtení autorčina poetického triptychu má literární historik v paměti ještě dobře uloženy letopočty, v nichž vznikaly první části těchto uměnilovných poselství. Jednou rok 1984, podruhé léta 1985–1986. Přitom právě tenkrát byla vydána utěšená antologie *Lyrické dopisy do Čech*, slušelo se vydat i obdobné *Lyrické dopisy z Čech*, v nichž by Karla Erbová byla jistojistě zastoupena, leč nestalo se tak a básnířka by beztak měla účast v antologii zapovězenou. Některé dopisy smějí být vhozeny do poštovní schránky až po letech a jiné zase smějí být z ní vyloveny také až po letech. Dávné autorčiny strofy, tj. cykly *Deset dopisů Alžběty Textorové* a *Lampárka hudba*, se představují čtenářům teprve nyní, plných pětadvacet let po společenském zvratu 1989. Ještěže poezie žije svým vlastním životem, prožívá úděly jiných i úděl svůj, vytváří si svůj vlastní osud a reflektuje i osudy cizí. Zde díky lyrické invenci i epické fantazii Karly Erbové jakoby na pódium života, jež je i divadlem světa, postupně vstupuje nejprve svobodný pán von Goethe, tehdy tolik žádostivý moudrých rad, poté Antonín Dvořák, stávající se objektem básnířčiných vyznání, jež posilují i člověka dlícího v hudbě – a po dalších desetiletích k nim přistupuje umělec trýznivého života i trýznivého skonu Vincent van Gogh. A nastojte, pokaždé je to nemálo podobná, ne-li stejně truchlivá kumštýřská historie, ačkoli jednou psaná v určité řeřavé konfrontaci s bezohlednými mocichtivými bytostmi, podruhé v mnohem méně škaredé ražbě jako hold hudbymilovnému všehomíru, konečně napotřetí je to příběh šílené marnosti a marného šílenství aneb epistolární obraz světa, v němž se stáváme blázný proti své vůli, a i ta vůle je tuze bláznivá a ještě víc choromyslná. A básnířka? Jako kdyby v triptychu natříkrát stanula na trojsměrném rozcestí očekávajícím umělce v minulosti, současnosti i budoucnosti. Jako by se octla na rozmezí čínorodých snů: jednou o pohádkovém městě, podruhé o ranním stromořadí k TřebSKU, potřetí o krajině s úplně růžovým nebem. Všechny tyto sny jsou také epištoly, které přicházejí, a též o těchto snech se píší psaní, která odcházejí. Pohříchu až teď.

Vladimír Novotný

OBSAH

Deset dopisů Alžběty Textorové provdané Goetheové synu Johannu Wolfgangovi	5
Lampáška hudba	19
Vincent	39
Neodeslané, byť dopsané básnické epištoly (Vladimír Novotný)	58

Edice Ulita

Svazek 34

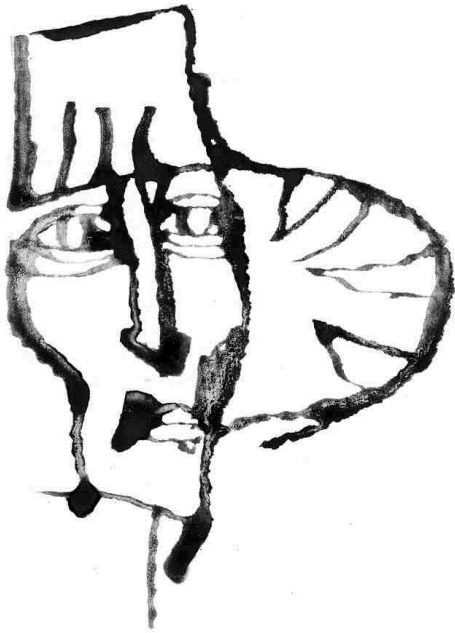
Karla Erbová

Večery s koroptví

Vydalo Pro libris
za finanční podpory Města Plzně
Edici řídí Vladimír Novotný
Obálka a ilustrace Antonín Lněnička
Doslov Vladimír Novotný
Redakce Jana Horáková a Vladimír Gardavský
Tisk Vladimír Hanzar, Přeštice

Plzeň 2014
Náklad 200 ks

ISBN 978-80-86446-74-5

VEČERY S KOROPTVÍ

Karla Erbová